

EL TERME 'TERRES DE L'EBRE', ON I QUAN?

DANI CAMACHO CUGAT
@danicamachocu

Anàlisi

Història. Les comarques del Baix Ebre, Montsià, Terra Alta i Ribera d'Ebre no sempre han estat unides

Les Terres de l'Ebre: quatre comarques, cinquanta-dos municipis, cent vuitanta mil habitants, una cultura i un patrimoni únic. Actualment, els ciutadans ebrencs tenen clara la seua identitat i tenen clar quin territori abasta el terme 'Terres de l'Ebre', però fa solament unes poques dècades no era tan obvi. El terme Terres de l'Ebre mai no havia aparegut fins que ho va anomenar Sebastià Juan Arbó en el llibre, justament anomenat, *Terres de l'Ebre*, l'any 1932. Aleshores, existia una voluntat de ser un sol territori, però van haver de passar molts d'anys perquè es reconegués la unió de les quatre comarques ebrencs, així ho explica el periodista Josep Bayerri, creador del setmanari *l'Ebre Informes*.

La històrica revista *Serra d'Or* de Montserrat va publicar el 1965 un monogràfic sobre la 'Regió de l'Ebre', on explicà que la realitat de les quatre comarques, la història, els fets que les uneixen, la cultura popular i els límits geogràfics. La revista agafa una teoria pròpia, que la Ribera d'Ebre hauria de formar part de la vegueria que es va plantejar l'any 1936, ja que la comarca gaudia de més vincles amb Tortosa que amb Reus. També creu que tota la comarca del Mataranya hauria de pertànyer a les Terres de l'Ebre encara que fos aragonesa. Per primer cop es parla a la

Un autocar amb el logotip de promoció turística de les Terres de l'Ebre. FOTO: JOAN REVILLAS

premsa de les Terres de l'Ebre en el moment de parlar d'organització territorial, quan en el moment el terme no s'utilitzava institucionalment, sinó que era un concepte popular. Però el que es repeteix més cops és Regió de l'Ebre, el qual li dona nom al monogràfic. Ens trobàvem davant d'un fet molt important per la societat ebrenc: per primer cop durant el

franquisme es va poder llegir sobre la unitat del seu territori en una revista d'àmbit català.

Amb la mort de Franco, es va posar en marxa el Congrés de Cultura Catalana dels Països Catalans, una reivindicació social que pretenia aconseguir la normalització de la llengua catalana i la defensa dels drets i de la cultura catalana. També hi havia

altres objectius com l'ordenança territorial, la qual Tortosa en va ser la seu amb el lema «Tortosa cruïlla dels Països Catalans». Les entitats del territori es van unir per poder crear manifestos conjunts, en estos se diu que les quatre comarques formen part del que s'anomena la Vegueria de l'Ebre, tot i que hauran de ser els ciutadans de la Ribera d'Ebre qui

haurien de decidir si volen formar-ne part. També es parla de 'Terres de l'Ebre' però no com a nom del territori institucional, sinó com a denominació popular.

El paper de la premsa local a partir de la transició va ser fonamental, ja que es va començar a posar en valor el terme com a nomenclatura territorial. Han estat molts els actors que han aconseguit popularitzar el concepte, arribant a posicionar les Terres de l'Ebre al mapa, com la Plataforma en Defensa de l'Ebre. El moviment va defensar l'aigua del territori sota el terme de les Terres de l'Ebre arreu de l'Estat i la Unió Europea.

El concepte va aparèixer per primer cop l'any 1932, al llibre de Sebastià Juan Arbó

Les Terres de l'Ebre han existit sempre en un sentit o un altre, però no ha estat fins fa relativament poc que els ebrencs se poden sentir representats amb una estructura territorial. Malgrat això, per a Bayerri, encara faltaria un pas més en este procés i es podria reconèixer les vegueries com a únic element divisor territorial a Catalunya, entre les quals es trobarien les Terres de l'Ebre.